

 Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

 (/) > **Undervisning** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/undervisning>)

> **Bøger** (<https://www.historie-online.dk/boger>) > **Anmeldelser** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> **At bygge et universitet**

At bygge et universitet

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 330

Del artikel:

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer>.

u=<https://www.historie->

online.dk/boger/anmeldelser-

5-5/undervisning/at-bygge-

et-universitet)

(<https://twitter.com/home?>

status=. Aktiviteten kan ses

på <https://www.historie->

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-5/undervisning/at-bygge-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

et-universitet) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?>

[mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-5/undervisning/at-bygge-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

et-universitet&title=)

Maria Simonsen, Mogens Rüdiger

At bygge et universitet. Aalborg Universitet 1974-2024

Nord Academic / Gads Forlag, 2024. 304 sider, 349,95 kr.

*Af Henrik Gjøde Nielsen, direktør, forskningschef, ph.d.,
Nordjyllands Kystmuseum*

Det er en stor opgave at skrive historien om et universitet, og historien har da også vist, at det kan gøres på mange forskellige måder. Under alle omstændigheder kræver det sin forfatter, eller forfattere. I universitetshistorisk sammenhæng er Aalborg Universitet ganske vist kun en årsunge, men det har også krævet sin kvinde og mand at skrive bogen om Aalborg Universitet, for ungen har godt nok udviklet sig eller ændret sig kraftigt i dens korte levetid.

Udgangspunktet var i nogen grad det samme som det jævnaldrende Roskilde Universitet, og begge er ex-centre, men de to jævnaldrende er ligegodt gået forskellige veje, hvilket man kan forvise sig om ved et hurtigt besøg på de to universiteters respektive hjemmesider. Ikke at de forskellige udviklinger i sig selv her skal bedømmes hverken positivt eller negativt. Det skal blot konstateres, at sådan forholder det sig. Som så meget andet i samfundet har Aalborg Universitet bevæget sig ad en bane, der starter med 1970'ernes ideologiske kampe, med marxisme og kapitallogik, fortsætter via new public management-perioden, der jo i mangt og meget lever i bedste, eller værste, velgående, over konkurrencesamfundet, globaliseringen og liberalismens verdensdominans, til hvad vi måtte kalde den æra vi er i nu, hvilket vi jo altid først finder ud af på bagkant. Sådan er det.

Det er en stor opgave at skrive historien om et universitet, og det at skrive en anmeldelse af bogen At bygge et universitet, er en opgave, man skal gribe varsomt an. Man må selvsagt holde balancen mellem ikke at forfalde til at begræde den tabte fortid og ikke forfalde til næsegrus at beundre den strålende nutid, for nutiden er jo i sin egen opfattelse altid den strålende tid, den bedste tid. Man må søge at indskrænke sig til, hvordan det forholdt sig i fortiden og hvordan det forholder sig i nutiden, og så er det jo en stor hjælp, at det præcist er sådan forfatterduoen Maria Simonsen og Mogens Rüdiger har grebet opgaven an. Det giver så anmelderen anledning til at gøre det samme, og sammen kan vi henholdsvis grine, oplyses og ryste på

hovedet, når det er relevant. Og det er et stort og rigt stof at forbynde sig i. Jeg skal her indskrænke mig til en generel beskrivelse af bogen og dens struktur og indhold, og derefter fremhæve nogle få, centrale temaer, der angiver den udvikling, der indledningsvist antydes.

Bogen er solidt skrevet og solidt fremstillet, 26 x 22 cm., trykt på kraftigt papir og i hardback, og meget fyldigt illustreret på en måde, så billedsiden i sig selv kommer til at udgøre en AAU-historie. Soliditeten slår også igennem i den overordnede disponering af bogen. At bygge et universitet er struktureret i tre store kapitler: At bygge et universitet, Universitetets kerne og Universitetet og omverdenen. Hvert hovedkapitel rummer præcist seks afsnit. Der sættes struktur på historien. Hovedkapitlerne indledes med et dobbelttopslag, der består af en collage af fotografier og presseklip mv., der angiver tonen for det kommende kapitel. Hertil kommer, at læseren hjælpes igennem hvert kapitel med informative "forsatser", der omtaler særlige temaer eller tema og periode for de kommende sider, som f.eks. Visioner bliver realiteter 1958-1974, Pionerårene 1974-1979, længere fremme Steder, bygninger og arkitektur, Politik, kritik og kommunikation, Private fonde og så fremdeles. Forfatterne kommer vidt omkring, både internt og eksternt. Der berettes, ofte i en munter tone, om livet på universitetet for VIP'er, TAP'er og studerende, om samarbejde med fonde og erhvervsliv, offentlige og private virksomheder, institutioner og organisationer, og ikke mindst om forholdet mellem Aalborg Universitetscenter, senere Aalborg Universitet, og Aalborg Kommune, helt i tråd med borgmester Marius Andersens ønske om, at et universitet i Aalborg ikke skulle være en by i byen med skel mellem akademikere "og andre mennesker," men et universitet som indgik i byens dagligdag, som borgmesteren udtrykte det i sin tale ved åbningsfesten 1974, der i øvrigt, efter rektor Per Michael Johansens forord Viden i Nordjylland, beskrives i et særligt indledende afsnit.

Et centralt eksempel på den kontekstualisering, der også bærer bogen, er afsnittet Det universitetshistoriske Danmarkskort. Nu er der jo ikke så mange universiteter i Danmark. De kan strengt taget tælles på to hænder, meget strengt taget på én hånd, men rammer man de rigtige byer de rigtige steder, så kan man f.eks. i København støde på Aalborg Universitet, og frem til 2018 kunne man i Aalborg støde på Københavns Universitet. Slutåret her angiver tillige, at de eksterne campusser både består af ganske stabile og permanente institutioner, og af afdelinger der lukker og slukker, når det af en eller anden grund ikke længere giver mening at opretholde en campus dette eller hint sted. Strukturen med hoved- og satellitcampusser er naturligvis betinget i mange fornuftige forhold, men det kan diskuteres i hvor høj grad sådanne investeringer står mål med udbyttet, hvilket man da også ind i mellem har taget konsekvensen af, som med lukningen af København Universitets afdeling Det Informationsvidenskabelige Akademi i Aalborg 2018. Mon ikke spørgsmålet om konkurrence spiller en væsentlig rolle her; konkurrence om studerende og om samarbejde med erhvervsliv og offentlige institutioner. Man kan naturligvis også gøre som forfatterne, nemlig påpege, at de eksperimenterende universiteter i Aalborg og Roskilde har forladt centeridentiteten efterhånden som de er blevet ældre, og er blevet universiteter; det eksperimenterende er blevet mainstream.

I den sammenhæng kan man være djævelens advokat. Der går en historie om en kineser og en dansker, der taler sammen. Danskeren fortæller kineseren at vi er 5-6 millioner mennesker i Danmark. Ok, siger kineseren, hvor ligger så jeres sygehus? Og når man ser på det universitære Danmarkskort, med hovedcampus og satellitcampusser, så kan i hvert fald herværende anmelder ikke undgå at tænke på, at en politiker måske en dag vil undre sig over, hvorfor der skal være så mange universiteter med hovedafdelinger i Aalborg, Aarhus, Odense og København, når de alligevel etablerer sig med satellitcampusser andre steder, også i byer hvor der i forvejen er et andet universitet. Måske det i så fald ville være fornuftigt med færre? Måske der ville være nogle rektorlønninger og administrationspenge at hente her? Hvorvidt det ville være fornuftigt, skal jeg lade være usagt, men tanken kunne måske melde sig. Jyllands Superuniversitet, Øernes Superuniversitet? Eller Danmarks Superuniversitet?

Forsatsen Det universitetshistoriske Danmarkskort afsluttes med, at forfatterne gør opmærksom på, at især universiteter i de senere år har været i fokus, når den politiske debat har drejet sig om de videregående uddannelsers rolle og nytte i samfundet.

Sådan har det altid været, fristes man til at hævde, men det samme på en anden måde. Og netop det forhold vender forfatterne med træffende elegance. Forsatsen ved afsnittet Politik, kritik og kommunikation indeholder en billedtekst, der omtaler fotografiet på siden over for teksten, nemlig skulpturen Stjerneporten, der udgør en del af det tredelte kunstværk Stjerne – Stjerneport – Stjernesplinter, udført af Stig Brøgger, Hein Heinsen og Mogens Møller ved Aalborg Universitet 1978-1980. Om Stjerneporten fortalte Hein Heinsen, at den var et billede på indgange til universitetscenteret, og demonstrerede en overgang mellem land og by, inde og ude. Hertil bemærker forfatterne lidt tørt, at mange dog så den som et symbol på den venstreorienterede bølge. Altså en sovejtagtig stjerne ved et dansk universitet, så det kan man måske ikke fortænke mange i at mene, ligesom andre grunde til denne opfattelse melder sig på banen.

Afsnittet drejer sig om de forskellige universitetsblade for studerende og ansatte, der har eksisteret i de forløbne 50 år. I tidens ånd havde universitetscenteret i begyndelsen ét blad for alle, dvs. studerende, teknisk-administrativt personale, undervisere og forskere, så stillingsopslag, eksamensplaner og information fra universitetsbiblioteket stod sammen med artikler om de studerendes problematiske boligsituation og ofte stærke kritik af ministre og deres politiske prioriteringer. Studenterrådet administrerede og udarbejdede bladet, mens universitetet købte spaltepads til informationer og nyheder. Idéen var smuk, men

vanskelig at administrere, og samarbejdet mellem universitetscenter og studenterråd knirkede mindre end et år efter at universitetsbladet AUC Nyt blev udgivet første gang i september 1974. Rektor Jörgen Weibull anførte, at monopol på nyhedsmedier stiller store krav til dem, der besidder det, og udtrykte håb om, at Studenterrådet var vidende om sit ansvar. Det var Studenterrådet øjensynligt ikke. I april 1975 så rektor sig nødsaget til at sætte foden ned over for Studenterrådets politiserende tone i universitetsbladet, idet den ensidige politiske linje ifølge rektor var på vej til at skade universitetets omdømme både hos erhvervslivet og en stor del af befolkningen, og henviste til, at det samme enstrengede perspektiv også havde præget debatten på RUC. Så vidt Weibull. Forfatterne fortsætter med at anføre, at derfor var universitetet i Roskilde særdeles upopulært hos mange politikere på Christiansborg. Dvs.: Nok kan man være eksperimenterende og kritisk, men der er grænser for, hvor meget man skal bide den hånd, der fodrer en.

49 år senere var man tilsyneladende helt holdt op med at bide efter hånden, og man favnede nu fuldt det erhvervsliv som Weibull havde henvist Studenterrådet til at tage hensyn til, og indlejrede sig i det sejrende konkurrencesamfunds vilkår. Det drejer sig om afsnittet om Aalborg Universitetsforlag. Der er, anfører forfatterne, en lang tradition for, at et universitet har sit eget forlag eller trykkeri. Cambridge University Press er verdens ældste universitetsforlag, med udgivelse af forlagets første bog i 1584. Aalborg Universitetsforlag blev etableret af medarbejdere ved Aalborg Universitetscenter den 1. januar 1978 som selvejende institution, drevet som fond på nonprofitbasis, hvis overskud alene skulle anvendes til at udvide og styrke udgivelsesvirksomheden. Forlaget blev ledet af et repræsentantskab fra institutter og forskningsudvalg, en bestyrelse og en daglig ledelse, og var økonomisk og organisatorisk uafhængigt af AUC, sådan da. Forlaget blev aldrig en stor og ressourcestærk virksomhed, men har med undtagelse af et år altid præsteret et lille overskud, der blev anvendt til at støtte videnskabelige publikationer, i overensstemmelse med fondens formål. Ud over fysiske bøger har forlaget også udgivet Open Acces-bøger.

Det med den økonomiske uafhængighed viste sig som antydnet at være så som så. Den 12. juni 2023 meddelte rektoratet nemlig, at den årlige økonomiske støtte på ca. en halv million kr. til universitetsforlaget skulle ophøre fra årsskiftet 2024. Satsningen, som det betegnes af det man må mene må være budbringeren, presserådgiver og strategisk rådgiver Anette Marcher Jensen, Aalborg Universitet, skal give forskere lettere "adgang til redaktionel udvikling og international publicering", hvilket skal ske gennem samarbejde med eksterne partnere. Forfatterne lader udsagnet tale for sig selv og kommenterer det ikke yderligere, og det er nok meget klogt. Jeg må indrømme, at jeg har vanskeligt ved at se logikken. Hvordan Aalborg Universitetsforlag skulle fratage forskerne den mulighed har jeg svært ved at forstå. Man kan jo udmærket gøre begge dele, afhængigt af hvilket produkt der nu er tale om, hvilket man da også har gjort. Med mindre man mener, at eksistensen af et universitetsforlag i tilknytning til Aalborg Universitet som sådan skulle have den effekt, at forskerne ikke af sig selv går efter redaktionel udvikling og international publicering. Det er ikke et forhold man er opmærksom på ved Syddansk Universitetsforlag og Aarhus Universitetsforlag og deres respektive universiteter. Lad os håbe, at disse forlag forbliver uvidende om forholdet, der som argument må betegnes som en forskningsorganisatorisk og ikke mindst forskningsstrategisk besynderlighed. Drejer det sig i virkeligheden ikke om at spare penge? Eller er det et udslag af tidens vilkår? Det er muligt. AAU er jo et universitet til tiden. Det skal understreges, at denne ansats til et surt opstød drejer som om en beslutning taget af Aalborg Universitet, der således på ingen måde anfægter bogens kvalitet.

Det er et imponerende og glimrende arbejde Maria Simonsen og Mogens Rüdiger har præsteret med At bygge et universitet. Forfatterne får både angivet det overordnede forløb i universitetets historie, og holder sig i den sammenhæng stadigt universitetets samspil med det omgivende samfund for øje. Set i det lys er der tale om mere end blot en universitetshistorie, men også en historie om universitetet i samtiden. Dette aspekt underbygges tillige af de mange og velvalgte illustrationer, der tema for tema, foto for foto, bidrager til såvel kontekstualiseringen som til det, man kan kalde Aalborg Universitets lokalhistorie, og lokalehistorie og i øvrigt den mangfoldighed af hoved- og bihistorier, der samlet udgør fortællingen om Aalborg Universitet 1974-2024. Læseren får ikke blot indblik i at bygge et universitet, men også i at udvikle et universitet. Det kan dårligt gøres bedre, som man siger i Nordjylland. Skal At bygge et universitet bedømmes på en karakterskala, og det skal bogen jo når jeg skriver det, så må vi vende tilbage til den gamle 13-trinsskala, og tildele bogen karakteren 13.

[Historie-online.dk, den 26. juni 2024]
